

Пишемо
есе

МОДУЛЬ 2

Мета текстів і різновиди есе

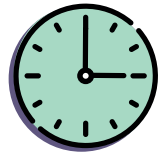

Поміркуйте,
для чого люди
створюють тексти.
Яка мета тексту?

Вправа.

Створення фрагмента тексту

15 хвилин

Зміст вправи:

1. Оберіть предмет.
2. Напишіть короткий текст на 5–10 речень, попередньо обравши мету висловлення.

Пригадайте:

- Якою може бути мета різних текстів?
- Для чого формулювати мету перед створенням тексту?
- Чи може текст мати не одну мету, а кілька?
- Поміркуйте, яку мету мають такі тексти:
*політичний виступ, оповідання,
реклама, новина в ЗМІ, вірш,
промова зоозахисників.*

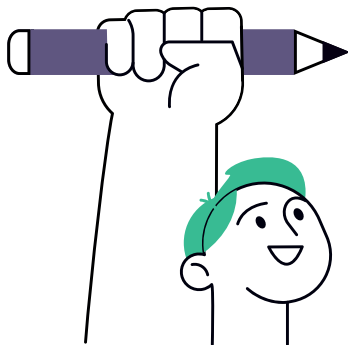
Вправа. Робота з текстом

(поглиблення)

15 хвилин

Зміст вправи:

- 1.** Прочитайте й проаналізуйте запропонований текст.
- 2.** Визначте мету тексту.
- 3.** Занотуйте свої думки на робочому аркуші.

Есе — самостійна творча письмова робота, ознаками якої є особистісний характер сприймання проблеми та її осмислення, невеликий обсяг, вільна композиція, невимушеність і емоційність викладу.

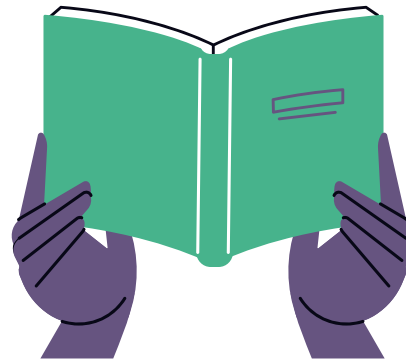

Різновиди есе

Вільне

вільні форма й стиль
викладу, довільна
структура, наявність
позиції автора / авторки

Формальне

дотримання структури
тексту (теза, аргументи,
прикладі, оцінювальні
судження, висновки),
стилість, ясність,
внутрішня логіка

15

Вільне есе обмежене в часі (5–10 і 10–15 хвилин). До нього доцільно вдаватися на кожному уроці й на його різних етапах: цілевизначення, закріплення, рефлексії тощо.

Написанню **формального есе** приділяють більше часу: від 20 до 45 хвилин.

45

Різновиди формального есе:

- інформаційне
(есе-розповідь, есе-визначення, есе-опис);
- критичне;
- есе-дослідження
(порівняльне есе, есе-протиставлення,
есе причини-наслідку, есе-аналіз).

Структура есе

Вступ

Теза
(твердження)

Аргумент
(доказ) 1

Приклад 1

відповідь
на питання з теми;
використання
ключових слів з теми

ілюструє
попередній
аргумент

Висновки

Приклад 1

Аргумент
(доказ) 2

ілюструє попередній
аргумент

Вимоги до формального есе:

1. Обсяг: 1–2 сторінки тексту (120–200 слів).
2. Есе повинно бути **цілісним твором** зі зрозумілою і чіткою ідеєю.
3. Необхідно писати стисло і ясно. Есе не повинно містити нічого зайвого, має **нести лише інформацію**, необхідну для розкриття ідеї позиції автора/-ки.
4. Есе має вирізнятися чіткою композиційною побудовою, мати логічну структуру. У ньому як і в будь-якому творі, **повинна простежуватися** внутрішня логіка, **що визначається**, з одного боку, авторським підходом до обговорюваного питання, а з іншого, — самим питанням. Необхідно уникати різких стрибків від однієї ідеї до іншої, думку має бути розкрито послідовно.
5. Есе повинно засвідчити, що його автор чи авторка знає і осмислено застосовує теоретичні поняття, терміни, узагальнення, ідеї.
6. Есе повинно містити переконливі аргументи щодо порушеної проблеми.